

NEWSLETTER

Šta donose izmene i dopune Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku?

Autor: Teodora Veruović, advokat

Novim Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku utvrđena je nadležnost Ustavnog suda za odlučivanje o povredi prava na suđenje u razumnom roku, i to isključivo u stečajnim i izvršnim postupcima koji se vode radi namirenja potraživanja u kojima je stečajni, odnosno izvršni dužnik, preduzeće sa većinskim društvenim ili državnim kapitalom.

U navedenim postupcima, o tome da li je došlo do

povrede prava na suđenje u razumnom roku, kao i o pravu na naknadu materijalne i nematerijalne štete, odlučivaće Ustavni sud u jedinstvenom postupku, a na osnovu ustavne žalbe koja zamenjuje obavezu stranke da koristi različita pravna sredstva u cilju ostvarivanja prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete, koju je pretrpela usled povrede prava na suđenje u razumnom roku.

Razlog za donošenje ovakve izmene oličen je u činjenici da je Evropski sud za ljudska prava, u brojnim presudama (na primer, Kačapor i druge podnositeljke protiv Srbije, Marinković protiv Srbije, Ferizović protiv Srbije), konstatovao da je ustavna žalba u ovoj grupi predmeta bila delotvorno pravno sredstvo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, kao i prava na imovinu.

U svim ostalim sudskim postupcima, stranka koja smatra da joj je povređeno pravo na suđenje u razumnom roku, biće dužna da se koristi istim pravnim sredstvima koja su joj stajala na raspolaganju i pre donošenja navedenog Zakona, i to:

1. podnošenjem prigovora radi ubrzanja postupka postupajućem sudu;
2. Podnošenjem žalbe postupajućem sudu ukoliko prigovor bude odbijen, odnosno ukoliko o istom ne bude odlučeno u roku od dva meseca od dana prijema;
3. u slučaju usvajanja prigovora ili žalbe, stranka ima pravo da podnese tužbu za naknadu nematerijalne štete, koja je prouzrokovana povredom prava na suđenje u razumnom roku;
4. u slučaju usvajanja prigovora ili žalbe, stranka ima pravo da podnese i tužbu za naknadu

materijalne štete, koja je prouzrokovana povredom prava na suđenje u razumnom roku.

U slučaju tačke 3., koja se tiče naknade nematerijalne štete, stranka ima pravo na novčano obeštećenje u visini od 300,00 evra do 3.000,00 evra, u zavisnosti od složenosti predmeta suđenja, postupanja nadležnog suda i stranke tokom postupka i značaja predmeta suđenja po stranku.

U slučaju tačke 4., koja se tiče naknade materijalne štete, stranka ima pravo na naknadu celokupne štete, koju je pretrpela usled povrede prava na suđenje u razumnom roku, pri čemu je dužna da dokaže i osnov i visinu štete po pravilima obligacionog prava.

Što se tiče ostalih važnih izmena i zaštite prava na suđenje u razumnom roku u drugim postupcima koji nisu napred navedeni izuzeci, eksplicitno je otklonjena nedoumica u pogledu obaveze dostavljanja posebnog punomoćja od strane punomoćnika stranke u postupcima zaštite prava na suđenje u razumnom roku te je utvrđeno da:

punomoćniku stranke koji je ovlašćen da preduzima sve radnje u postupku čije se ubrzavanje traži – nije potrebno posebno punomoćje za podnošenje prigovora, odnosno da, ako je punomoćnik stranke ovlašćen da preduzima samo pojedine radnje u postupku – u koje ne spada podnošenje pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku – dužan je da uz prigovor dostavi posebno punomoćje za njegovo podnošenje.

Ovakvo zakonsko rešenje predavljanja usvajanje stava Vrhovnog suda Republike Srbije koji je izražen u presudi Rev 568/2019 od 18. 04. 2019. godine.

Zbog nedoumica u praksi, eksplicitno je utvrđeno da stranka čiji je prigovor usvojen ima pravo na naknadu troškova postupka po prigovoru, kao i da žalba može da se podnese čak i ako predsednik suda, u rešenju kojim je usvojio prigovor i utvrdio povredu prava na suđenje, u razumnom roku nije odredio rok za preduzimanje procesnih radnji koje delotvorno ubrzavaju postupak.

Navedene izmene i dopune stupile su na snagu 04. 11. 2023. godine, a sva eventualna pitanja možete direktno postaviti autoru teksta, advokatu Teodori Veruović putem imejla: teodora.veruovic@tsg.rs.